

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4446/2545

บริษัท คาเธ่ย์เอร์วิเออร์ (1988) จำกัด โจทก์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โตโยต้าเพชรบุรี ผู้จำนำทะเบียนโตโยต้า กับพวกจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 806, ป.พ.พ. มาตรา 820

ย่อ / หลักกฎหมาย

ขณะที่จำเลยที่ 2 ครอบครองรถยนต์และเสนอขายให้แก่โจทก์ จำเลยทั้งสองตกลงกันไว้ว่า กรรมสิทธิ์ในรถยนต์ยังเป็นของจำเลยที่ 1 จนกว่าจำเลยที่ 2 จะได้รับชำระเงินค่ารถยนต์จากโจทก์ และนำมาชำระค่ารถยนต์ให้แก่จำเลยที่ 1 ครบถ้วนแล้วจำเลยที่ 1 จึงจะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่โจทก์ ถือได้ว่าจำเลยที่ 1 เป็นตัวการที่ไม่เปิดเผยชื่อและยอมให้จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นตัวแทน ทำการออกหน้าเป็นตัวการว่าเป็นเจ้าของหรือผู้มีสิทธิขายรถยนต์ จำเลยที่ 1 จึงต้องรับผิดชอบโจทก์ ซึ่งเป็นผู้สุจริตมิให้ต้องเสื่อมเสียสิทธิอันเนื่องมาจากข้อตกลงของจำเลยที่ 1 และที่ 2 และจำเลยที่ 1 ไม่อาจอ้างว่าหากโจทก์ตรวจสอบพบชื่อของจำเลยที่ 1 ในสมุดรับประกันและสอบถามไปก็จะทราบถึงข้อตกลงระหว่างจำเลยทั้งสองได้ ดังนั้น เมื่อโจทก์ชำระค่ารถยนต์ให้แก่จำเลยที่ 2 ครบถ้วนแล้ว จำเลยที่ 1 จึงมีหน้าที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์แก่โจทก์การที่จำเลยที่ 1 ยังไม่ได้รับเงินค่ารถยนต์จากจำเลยที่ 2 ไม่เป็นข้ออ้างที่จะปฏิเสธไม่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้โจทก์ เพราะสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างตัวการกับตัวแทนเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองจะต้องว่ากล่าวเอาเองอีกส่วนหนึ่ง ไม่เกี่ยวกับความรับผิดชอบที่จำเลยที่ 1 มีต่อโจทก์

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด จำเลยที่ 2 เป็นนิติบุคคลประเภท บริษัทจำกัด และเป็นตัวแทนของจำเลยที่ 1 ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนรถยนต์ ตามที่จำเลยที่ 1 มอบหมายหรือสั่งการ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 โจทก์ซื้อรถยนต์กระบะซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 จากจำเลยที่ 2 ในฐานะตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ของจำเลยที่ 1 ในราคา 280,500 บาท โดยในวันดังกล่าวโจทก์วางเงินจองไว้ 10,000 บาท ต่อมาวันที่ 14 พฤศจิกายน 2539 โจทก์ชำระราคาที่เหลืออีกจำนวน 270,500 บาท ให้แก่จำเลยที่ 2 และจำเลยทั้งสองได้ส่งมอบรถยนต์ดังกล่าวให้โจทก์ครอบครอง โดยจำเลยที่ 1 ออกสมุดรับประกันและคู่มือตรวจสอบสภาพรถยนต์ อันเป็นบริการหลังการขายให้แก่โจทก์ แต่จำเลยทั้งสองไม่ดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์และส่งมอบสมุดคู่มือการจดทะเบียนรถยนต์ให้โจทก์ โจทก์ติดตามทวงถาม แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในรถยนต์คันดังกล่าวได้ ซึ่งโจทก์อาจนำออกให้ผู้อื่นเช่าได้ไม่ต่ำกว่าเดือนละ 30,000 บาท ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์พิพาทพร้อมส่งมอบสมุดคู่มือการจดทะเบียนรถยนต์ให้แก่โจทก์ หากจำเลยที่ 1 ไม่ปฏิบัติตามให้ถือว่าตามคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยที่ 1 หากไม่สามารถจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ให้แก่โจทก์ได้ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันใช้เงินจำนวน 280,500 บาท แก่โจทก์ พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดเชยค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ให้โจทก์ในอัตราเดือนละ 30,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยที่ 1 จะดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์และส่งมอบสมุดคู่มือการจดทะเบียนหรือใช้ราคารถยนต์แก่โจทก์จำเลยที่ 1

ให้การว่า จำเลยที่ 1 ไม่เคยมีนิติสัมพันธ์กับโจทก์และไม่เคยแต่งตั้งให้จำเลยที่ 2 เป็นตัวแทนในการจำหน่ายและรับเงินค่าซื้อขายรถยนต์ แต่จำเลยที่ 1 จำหน่ายรถยนต์พิพาทให้แก่จำเลยที่ 2 โดยมีข้อตกลงว่า เมื่อจำเลยที่ 2 ชำระราคารถยนต์พิพาทครบถ้วนแล้ว จำเลยที่ 1 จะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่จำเลยที่ 2 เมื่อจำเลยที่ 2 รับรถยนต์พิพาทพร้อมเอกสารจากจำเลยที่ 1 แล้วไม่ชำระราคาจำเลยที่ 1 จึงไม่มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์พิพาทหรือชดเชยค่าเสียหายให้โจทก์ขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 2 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 2 จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์พร้อมส่งมอบสมุดคู่มือการจดทะเบียนรถยนต์แผ่นป้ายแสดงการเสียภาษีและแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์พิพาทให้โจทก์ หากไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนให้โจทก์ได้ ให้จำเลยที่ 2 ใช้ราคาจำนวน 280,500 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 10 ตุลาคม 2540) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้จำเลยที่ 2 ใช้ค่าเสียหายเดือนละ 5,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยที่ 2 จะจดทะเบียน และส่งมอบสมุดคู่มือการจดทะเบียนให้โจทก์หรือใช้ราคาแก่โจทก์ แต่ไม่เกิน 24 เดือน คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1 โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 1 โอนทะเบียนรถยนต์กระบะยี่ห้อโตโยต้า สีน้ำเงิน หมายเลขเครื่อง 2 แอล - 9420726 หมายเลขแชสซี แอลเอ็น 85-7101772 พร้อมส่งมอบสมุดคู่มือการจดทะเบียนรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่โจทก์ ถ้าไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาตามคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา หากไม่สามารถดำเนินการโอนทะเบียนรถยนต์ให้แก่โจทก์ได้ ให้จำเลยที่ 1 รับรถยนต์คันดังกล่าวคืนจากโจทก์และชำระเงินคืนจำนวน 280,500 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน ดังกล่าวนับตั้งแต่วันถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้จำเลยที่ 1 ใช้ค่าเสียหายเดือนละ 2,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยที่ 1 จะดำเนินการโอนทะเบียนรถยนต์และส่งมอบสมุดคู่มือการจดทะเบียนรถยนต์แก่โจทก์หรือจนกว่าชำระเงินคืนเสร็จสิ้นแก่โจทก์ แต่ไม่เกิน 24 เดือน ส่วนจำเลยที่ 2 ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1 ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า โจทก์ซื้อรถยนต์พิพาทจากจำเลยที่ 2 โดยชำระราคารถยนต์พิพาทให้แก่จำเลยที่ 2 ครบถ้วนแล้ว จำเลยที่ 2 ส่งมอบรถยนต์พิพาทสมุดรับประกันภัย และบัตรตรวจสภาพรถยนต์ซึ่งมีชื่อจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์พิพาทให้แก่โจทก์ แต่จำเลยที่ 2 ไม่ได้ชำระค่ารถยนต์ให้แก่จำเลยที่ 1 ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 มีว่า จำเลยที่ 2 เป็นตัวแทนของจำเลยที่ 1 หรือไม่ และจำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบโจทก์หรือไม่ นายเกรียงไกร พัทธ์กษัชชาลย์ ผู้จัดการทั่วไปของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจากจำเลยที่ 1 ให้ดำเนินคดีแทนเบิกความว่า เมื่อประมาณปลายปี 2539 จำเลยที่ 2 ติดต่อขอซื้อรถยนต์ยี่ห้อโตโยต้าจำนวน 3 คันจากจำเลยที่ 1 โดยมีข้อตกลงให้จำเลยที่ 1 ส่งมอบรถยนต์ทั้งสามคันดังกล่าว ณ สำนักงานของจำเลยที่ 2 ที่กรุงเทพมหานคร หากมีลูกค้ามาติดต่อขอซื้อรถยนต์และจำเลยที่ 2 ขายรถยนต์ได้แล้ว จำเลยที่ 2 จะส่งมอบเงินค่ารถยนต์ให้แก่จำเลยที่ 1 แล้วจำเลยที่ 1 เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์จะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ให้แก่ลูกค้าผู้ซื้อจำเลยที่ 1 จึงได้มอบรถยนต์ใหม่ 3 คันรวมรถยนต์คันพิพาทให้แก่พนักงานของจำเลยที่ 2 ที่มารับรถ พร้อมสมุดรับประกัน และนายเกรียงไกรเบิกความตอบทนายโจทก์ถามค้านว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 ติดต่อซื้อรถยนต์ด้วยวิธีการดังกล่าวหลายครั้งการซื้อขายก่อนหน้านี้จำเลยที่ 2 ชำระราคารถยนต์ให้จำเลยที่ 1 ทุกครั้ง แล้วจำเลยที่ 1 จะโอนทะเบียนรถยนต์ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ซื้อต่อไป ส่วนลูกค้าผู้ซื้อรถยนต์จากจำเลยที่ 2 จะทราบข้อตกลงระหว่างจำเลยที่ 1 และที่ 2 หรือไม่ พยานไม่ทราบ นายเกรียงไกรยัง

เบิกความตอบทนายจำเลยถามถึงว่า หากโจทก์ตรวจสอบสมุติรับประกันและพบที่อยู่ของจำเลยที่ 1 และสอบถามมาก็จะทราบถึงข้อตกลงระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ศาลฎีกาเห็นว่า นายเกรียงไกรผู้รับมอบอำนาจจำเลยที่ 1 มีตำแหน่งเป็นผู้จัดการทั่วไปของจำเลยที่ 1 มีหน้าที่ดูแลการขายบริการ และอะไหล่รวมทั้งดูแลด้านการเงินให้แก่ลูกค้าของจำเลยที่ 1 ซึ่งรวมถึงจำเลยที่ 2 ด้วย นายเกรียงไกรจึงย่อมจะต้องรู้ถึงข้อตกลงและวิธีการที่จำเลยที่ 1 และลูกค้าของจำเลยที่ 1 ยึดถือปฏิบัติระหว่างกันเป็นอย่างดีดังนั้น คำเบิกความของนายเกรียงไกรข้างต้นจึงมีเหตุผลและน้ำหนักรับฟังได้ว่า มีข้อตกลงระหว่างจำเลยที่ 1 และที่ 2 ตามที่นายเกรียงไกรเบิกความไว้เป็นจริง แสดงว่า ขณะที่จำเลยที่ 2 ครอบครองรถยนต์พิพาทและเสนอขายให้แก่โจทก์นั้น กรรมสิทธิ์ในรถยนต์พิพาทยังคงเป็นของจำเลยที่ 1 ตลอดเวลาจนกว่าจำเลยที่ 2 จะได้รับชำระเงินค่ารถยนต์พิพาทจากโจทก์และนำเงินดังกล่าวมาชำระราคาค่ารถยนต์พิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 ครบถ้วนแล้ว จำเลยที่ 1 จึงจะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ให้แก่โจทก์ พฤติการณ์ระหว่างจำเลยที่ 1 และที่ 2 ข้างต้นถือได้ว่าจำเลยที่ 1 เป็นตัวการที่ไม่เปิดเผยชื่อและยอมให้จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นตัวแทนทำการออกหน้าเป็นตัวการว่าเป็นเจ้าของหรือผู้มีสิทธิขายรถยนต์พิพาท เมื่อโจทก์ซื้อรถยนต์พิพาทมาโดยสุจริต จำเลยที่ 1 ในฐานะตัวการจึงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตมิให้ต้องเสื่อมเสียสิทธิอันเนื่องมาจากข้อตกลงของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ดังกล่าว และจำเลยที่ 1 ไม่อาจอ้างว่าหากโจทก์ตรวจสอบพบชื่อของจำเลยที่ 1 ในสมุดรับประกันและสอบถามไปก็จะทราบถึงข้อตกลงระหว่างจำเลยทั้งสองได้ เมื่อโจทก์ชำระราคาค่ารถยนต์พิพาทให้แก่จำเลยที่ 2 ครบถ้วนแล้ว จำเลยที่ 1 จึงมีหน้าที่ที่จะต้องจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์พิพาทให้แก่โจทก์ที่ จำเลยที่ 1 อ้างว่ายังไม่ได้รับเงินค่ารถยนต์พิพาทจากจำเลยที่ 2 จึงไม่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์พิพาทให้โจทก์ฟังไม่ขึ้น เพราะสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างตัวการกับตัวแทน เป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองจะต้องว่ากล่าวเอาเองอีกส่วนหนึ่ง ไม่เกี่ยวกับความรับผิดชอบที่จำเลยที่ 1 มีต่อโจทก์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยที่ 1 ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน

องค์คณะ

อัยยา ดิษยบุตร · ปรีดี รุ่งวิสัย · สมศักดิ์ เนตรมัย

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4446/2545>